

Juventes

Ruspolitske plattform 2024 -2026

Vedtatt på landsmøtet 2024

Juvente

1 1.0. Innledning

2

3 Juvente er en organisasjon for, av og med edru ungdom. Vi jobber for å redusere drikkepress
4 og gjøre det enklere for alle å ta egne valg. Juventes visjon er en demokratisk verden basert
5 på menneskeverd og solidaritet der rusmidler ikke skaper problemer. Hele Juventes ideologi
6 og politiske fundament bygger på tanken om menneskeverd: Juvente mener at alle
7 mennesker har rett til å bli rettferdig behandlet, til et verdig liv, og til å kunne si, mene og tro
8 det man vil uten frykt for forfølgelse.

9

10 Juvente arbeider for å skape engasjerende, trygge og inkluderende miljøer hvor
11 menneskeverd står i sentrum, og bruk av rusmidler er overflødig. Juvente ønsker å endre
12 samfunnet vi lever i, og arbeider aktivt for å forbedre egen og andres hverdag. Juvente vil
13 bedre livssituasjonen til mennesker både i og utenfor Norge.

14

15 Juvente er en solidaritetsorganisasjon som fremmer en rusfri livsstil. Vi arbeider mot
16 rusproblemer, diskriminering, sosiale problemer, undertrykking, krig og konflikter, og
17 engasjerer oss for menneskeverd, solidaritet, demokrati, rettferdighet, utvikling og fred.

18

19 2.0. Rusmidler

20

21 Problemer knyttet til rusmidler er en stor utfordring lokalt og globalt, og er kilde til sosiale,
22 politiske, økonomiske og helsemessige problemer og skader for både enkeltmennesker og
23 samfunnet. Dette er utgangspunktet for Juventes ruspolitiske engasjement. Juvente ønsker
24 en ansvarlig ruspolitikk der folkehelse, forebygging, regulering, behandling og rehabilitering
25 er de viktigste faktorene for å sikre best mulig helse, trygghet og velferd for alle.

26

27 Juvente anser ikke bruk av rusmidler som en privatsak. Mange setter enkeltindividets frihet
28 og rett til å bestemme over seg selv foran vårt felles ansvar for et velfungerende samfunn der
29 alle kan føle seg trygge. Juvente mener at alle samfunnets medlemmer blir påvirket av
30 individenes handlinger, og at samfunnsproblemer er alles ansvar. Juvente mener derfor at
31 det må føres en ansvarlig politikk som bidrar til å holde forbruket på et så lavt nivå som
32 mulig, og som ikke går på bekostning av fellesskapets beste.

33

34 2.1. Forebygging og behandling

35

36 Juvente mener at det er mest effektivt og humant å forebygge rusproblemer før de oppstår.
37 En økt satsing på forebygging nå vil bidra til færre rusrelaterte problemer i samfunnet senere.
38 Denne satsingen bør inneholde holdningsskapende arbeid, rusfrie fritidstilbud for ungdom,
39 og politisk regulering gjennom pris og tilgjengelighet.

40

41 Rusmiddelforebygging og kunnskap relatert til rusmidler, samt pårørendeproblematikk må få
42 en mer sentral plass i grunnskolen, videregående skole og høyere utdanning. Livsmestring må
43 derfor styrkes i skolen og videreutvikles til å danne en verktøykasse for ungdom.

44

45 Personer som får problemer med egen eller andres rusmiddelbruk skal møtes med den hjelp
46 og verdighet de har krav på. Det er bruken av rusmidler som skal bekjempes, ikke de som får

47 problemer på grunn av rusmidlene. Fryktbasert forebygging må erstattes med
48 kunnskapsbasert forebygging. Personer som er rusmiddelavhengige har rett til god
49 behandling som er tilpasset egne behov for å bryte med egen avhengighet. Juvente mener
50 derfor at det må opprettes egne løp for unge rusavhengige, som tar sikte på de
51 bakenforliggende årsakene til rusbruken, med fokus på livsmestring og hverdagskompetanse.
52 Etter endt behandling er det viktig med god rehabilitering og oppfølging, og ettervernstiltak
53 som er tilpasset den enkelte.

54
55 Juvente mener at:

- 56
- 57 • Forebygging må være førsteprioritet i ruspolitikken.
- 58 • Frivillige organisasjoner må ha en sentral rolle i det forebyggende arbeidet, både i
59 skolen og på andre arenaer.
- 60 • Rusforebyggingen i skolen skal bygge på et solid evidensgrunnlag der forskning,
61 praktisk erfaring og ungdoms egne perspektiver inngår.
- 62 • Livsmestring må ha en sentral rolle i det rusforebyggende arbeid.
- 63 • Livsmestringsfaget i skolen må styrkes og et konkret pensum må utarbeides.
- 64 • Rusforebygging må fokusere ekstra på særlig utsatte perioder av ungdomstiden, som
65 overgangen mellom skoleslagene, russetid og fadderuker.
- 66 • Spesielt sårbare barn og unge må få rask og tilstrekkelig kartlegging og oppfølging.
- 67 • Helseyskepleier må prioriteres og styrkes.
- 68 • Det må være tilstrekkelig med offentlige psykologer og andre gratis hjelpetjenester
69 uten ventetid for ungdom.
- 70 • Opplæring om hvorfor unge ruser seg må bli en del av utdanningen til alle som skal
71 arbeide med barn og ungdom, slik at disse har kompetanse og trygghet til å drive
72 forebyggende arbeid, samt iverksette tiltak dersom de opplever at noen har et
73 risikofylt forhold til rusmidler.
- 74 • Midler til rusforebyggende arbeid i kommunene må øremerkes.
- 75 • Alle fylker og kommuner skal benytte sine ungdomsråd aktivt i utforming og gjennom-
76 føring av rusforebyggende arbeid.
- 77 • Det må opprettes flere behandlingsplasser slik at personer med rusproblemer raskere
78 kan komme i behandling uten å stå i kø.
- 79 • Ruskontrakter skal ikke påtvinges, men til de som ønsker kontrakt må denne
80 inkludere et bredt hjelpetilbud fra kvalifisert fagpersonale, tilpasset den enkelte.
- 81 • Det må aktivt arbeides for at kunnskap er lett tilgjengelig og kvalitetssikret, slik at feil-
82 oppfatninger eller stigma ikke forhindrer at man ber om hjelp, både på egen og
83 andres vegne.
- 84 • Det må i større grad tilbys medikamentfri behandling av rusavhengighet.
- 85 • Pårørende til personer med rusmiddelavhengighet må få god oppfølging og
86 informasjon, både om selve behandlingsløpet og om hvordan rus påvirker den
87 enkelte i øyeblikket, samt den større sammenhengen.
- 88 • Rehabilitering og integrert ettervern av personer med rusmiddelavhengighet må
89 styrkes. Alle skal få tilbud om en oppfølging som er tilpasset sin situasjon, uavhengig
90 av hvor i landet man bor.
- 91

92 2.2. En ansvarlig alkoholpolitikk

93

94 De mest omfattende problemene som oppstår som følge av rusmiddelbruk kan
95 knyttes til alkohol. Juvente ønsker å begrense skadeomfanget av alkohol, og dette
96 kan gjøres best og mest effektivt gjennom god forebygging og restriktiv
97 alkoholpolitikk. En ansvarlig alkoholpolitikk bidrar til et bedre samfunn fordi den
98 senker konsumet og på den måten bidrar til økt velferd, trygghet og bedre helse.
99 Gjennom forskningen på feltet vet vi at pris og tilgjengelighet er de mest effektive
100 tiltakene for å begrense bruken av alkohol, og dermed også skadeomfanget.

101

102 Juvente mener at:

103

- 104 • Norges alkoholpolitikk skal baseres på folkehelse og forebygging.
- 105 • Den nasjonale alkoholstrategien må følges opp med tiltak og finansiering for å
106 redusere alkoholkonsumet i Norge.
- 107 • Vinmonopolet må opprettholdes og styrkes som alkoholpolitisk virkemiddel.
- 108 • Taxfreeordningen for alkohol må avvikles, sekundært overtas av Vinmonopolet.
- 109 • Det må ikke åpnes for salg av alkoholholdige varer over 4,7 volumprosent direkte fra
110 nisjeprodusenter (f.eks. «gårdssalg»).
- 111 • Det norske forbudet mot alkoholreklame må opprettholdes, og styrkes med fokus på
112 internett og sosiale medier. Spesielt må influensenes “snikreklamering” få
113 konsekvenser ved brudd på markedsføringsloven.
- 114 • Alkoholavgiftene må økes til et forsvarlig høyt nivå.
- 115 • Det må innføres legitimasjonsplikt på alle alkoholholdige varer for personer under 30
116 år.
- 117 • Promillegrensene for bil må opprettholdes, og promillegrensene på sjøen må senkes
118 til 0,2 promille. Det må gjennomføres flere promillekontroller både til lands og til
119 vanns.
- 120 • Maksimal skjenketid for alkohol må reduseres fra 03.00 til 02.00.
- 121 • Det må innføres varedeklarasjon på alkoholholdige drikkevarer, som opplyser om
122 ingredienser og næringsinnhold
- 123 • Det må innføres advarselsmerking med spesielt fokus på skader relatert til bilkjøring,
124 graviditet og skader på tredjeperson, samt kreftfaren ved alkoholbruk.
- 125 • Parker, strender og andre viktige fellesarealer skal være alkoholfrie områder hvor
126 barn, ungdom og voksne kan oppholde seg uten å forholde seg til andres alkoholbruk.
- 127 • Det bør ikke tillates alkoholservering på steder som kinoer, butikker og frisørsalonger.
- 128 • Det bør ikke tillates alkoholservering på tribuner og andre arrangementsarenaer hvor
129 barn og unge er tilstede.
- 130 • Det må gjennomføres flere og bedre kontroller på salgs- og skjenkesteder, særlig med
131 fokus på salg til mindreårige, og overstadig berusede personer.
- 132 • Minimumskravet for antall kontroller per salgs- og skjenkested bør økes fra 3 til 5 per
133 år.
- 134 • Prikkbelastningssystemet må strammes inn slik at de mest alvorlige bruddene på
135 alkoholloven medfører umiddelbar inndragning av salgs- eller skjenkebevilling, for en
136 gitt periode.

- 137 • Det bør gjennomføres forsøk med framprovosert salg av alkohol til mindreårige i de
138 offentlige kontrollene.
- 139 • Det må ikke lettes på kravene for alders- og sosial kontroll ved alkoholsalg på nett og i
140 selvbetjeningskasser.
- 141 • Skjenkekontrollører må kurses grundig i alkoholloven, også når kontrollene
142 gjennomføres av private selskap.
- 143 • Alle kommuner skal ha helhetlige, folkehelseorienterte rusmiddelpolitiske
144 handlingsplaner som også omhandler alkoholpolitikk og forebygging.
- 145 • Utsalgssteder må ha et bredt og attraktivt utvalg av alkoholfrie drikkevarer
146 tilgjengelig.
- 147 • Brudd av samme grad på norsk alkohollovgivning skal på nasjonal basis bli møtt med
148 like reaksjoner.
- 149 • Det må lages felles regler og retningslinjer for salg av alkohol, uavhengig av
150 utsalgsform.
- 151 • Forskrift for opplæring av alkoholsalg bør styrkes og stille høyere krav til
152 opplæringens innhold
- 153 • Nyansatte i butikker som selger alkohol bør pålegges et omfattende kurs i alkoholsalg.
154

155 2.3. En kunnskapsbasert narkotikapolitikk

156
157 Juvente ønsker en narkotikapolitikk basert på kunnskap og solidaritet med de som har
158 problemer. Juvente mener at narkotika i stor grad handler om å regulere egne følelser, og
159 Juvente ønsker derfor et samfunn der mennesker får hjelp til egenregulering, slik at narkotika
160 ikke er nødvendig. Juvente mener at den mest humane narkotikapolitikken er den som gjør
161 at færrest mulig prøver og bruker narkotika. I Norge er det få som prøver narkotika, og enda
162 færre som er faste brukere. Det er noe Juvente ønsker å holde fast ved. Ved å begrense
163 rekreasjonsbruk, vil det også bli tydeligere hvem som har underliggende problemstillinger,
164 som blir dekket over av rusbruk. Disse trenger hjelp, og rus vil ofte forverre problemene de
165 har. Samtidig må vi være bevisste på at mange har store problemer med egen eller andres
166 narkotikabruk. Pårørende-perspektivet er ofte ikke godt nok nevnt i rusdebatten, og det er
167 mange rundt dem som utvikler avhengighet som får betydelig redusert livskvalitet som følge
168 av andres rusbruk, og som selv kan ende opp med skadelig forbruk av rus. Disse må tilbys
169 god oppfølging og hjelp. Spesielt er barn og søsken av rusavhengige glemt, og de må
170 få samtalebasert oppfølging for å unngå å utvikle større utfordringer i livet.

171
172 For å holde bruken av narkotiske stoffer så lav som mulig mener Juvente at ingen
173 narkotiske stoffer bør legaliseres. Forbudet bidrar til at færre prøver og bruker
174 jevnlig, og det gir mulighet for å oppdage personer med rusproblemer tidligere,
175 samt at man med forbudet kan idømme passende tiltak ved overtredelse. Det er
176 viktig at denne behandlingen ikke har elementer av straff, men at det både
177 oppfattes og er en hjelp og støtte som den involverte ønsker og trenger. Juvente
178 tror at det ofte er underliggende årsaker til at mennesker utvikler et skadelig
179 forbruk av rus, og at det krever tid og ressurser for å finne ut hva en avhengighet
180 handler om. Juvente mener derfor at fortsatt forbud er den mest humane
181 narkotikapolitikken, og at man i den planlagte rusreformen må sørge for at tidlig
182 forebygging og livsmestring står i fokus.
183

184 Personer med rusproblemer må ha enkel tilgang på hjelp – både helsehjelp, sosiale tjenester
185 og annen nødvendig støtte. Brukere må møtes på en måte som er fordomsfri, støttende og
186 ikke dømmende. Juvente ønsker at ikkevoldelig kommunikasjon/empatisk kommunikasjon
187 blir en del av behandlingsapparatet, og at de som har utfordringer blir møtt med undring og
188 forståelse. Det er viktig at helsevesenet lytter til den enkelte, fordi den enkelte har best
189 kjennskap til eget liv, hva som virker, og hva som ikke virker. Målet skal være å hjelpe
190 mennesker ut av rusproblemer og avhengighet – det krever tålmodighet og
191 tilpasningsdyktige tjenester.

192

193 Juvente mener at:

194

- 195 • Ingen narkotiske stoffer bør legaliseres.
- 196 • Heller enn bøter og fengselsstraff, bør personer som tas for bruk og besittelse møtes
197 med helsehjelp eller alternative reaksjoner.
- 198 • Brudd av samme grad på norsk narkotikalovgivning skal på nasjonal basis bli møtt
199 med like reaksjoner. Unntaket kan være de som over lang tid har utviklet et tungt
200 forbruk, der de ikke er i stand til å takle dette på egen hånd, eller klarer å nyttiggjøre
201 seg av offentlige hjelpetilbud.
- 202 • De tyngste rusbrukerne bør få muligheten til å dekke sitt rusbehov gjennom staten
203 (gjennom for eksempel sprøyterom og heroinassistert behandling), slik at yngre
204 misbrukere skjerms, ved at tilbudet blir mindre.
- 205 • Målet for behandling og rehabilitering av rusmidler bør primært være rusfrihet for
206 lette brukere, og rusmestring for tunge brukere.
- 207 • Overdosetallene må reduseres, blant annet gjennom tiltak for å få flere til å bytte fra
208 sprøyte til røyking av heroin, utvidelse av heroinassistert behandling og utdeling av
209 substitutter som har mindre skadelige effekter.
- 210 • Innsatsen for å spre kunnskap om helsefarene knyttet til narkotikabruk må økes,
211 særlig om de narkotikatyperne ungdom eksponeres hyppigst for, og som kan ha større
212 negative konsekvenser.
- 213 • Det må fokuseres mer på skade på tredjepart av narkotikabruk, ikke minst barn og
214 ungdom som bor sammen med en som bruker narkotiske stoffer.
- 215 • Det bør forskes mer på skader og kostnader forbundet med narkotikabruk.
- 216 • Det bør forskes på bruk av narkotiske stoffer for medisinsk bruk, også cannabis.
- 217 • Reguleringen av medisinsk bruk av narkotiske stoffer bør være restriktiv, og må
218 utformes på en måte som forhindrer risiko for skadelig bruk.
- 219 • Det bør utarbeides en nasjonal pårørendestrategi, som ser på dagens nasjonale og
220 kommunale struktur for pårørendearbeid og hvilke tiltak som kan settes inn for å
221 forbedre denne gruppens situasjon.

222

223

224 3.0. Ungdom og samfunn

225

226 Juvente er en organisasjon for, av og med ungdom som er opptatt av ungdoms hverdag.
227 Ungdom skal få muligheten til å utfolde seg og engasjere seg i saker som angår dem. Det er
228 også ungdommen som skal arve verden, og ved å gi dem et godt fundament skapes også en
229 bedre framtid.

230

231 3.1. Ungdomsengasjement og deltakelse

232

233 Ungdom engasjerer seg gjerne i andre saker enn voksne, og det er viktig at også disse
234 meningene blir hørt. Ungdom har rett og plikt til å påvirke politikk, og voksne er forpliktet til
235 å lytte til ungdommen. Juvente ønsker å bidra til å engasjere ungdom, og styrke ungdoms
236 muligheter og vilje til å engasjere seg. Juvente mener det er viktig at ungdom får innflytelse
237 på samfunnsutviklingen. Ungdom er engasjerte, og engasjement kan utøves gjennom
238 deltakelse i frivillige organisasjoner, gjennom opplæring i politisk arbeid og ved at ungdom
239 tas på alvor.

240

241 Juvente mener at:

242

- 243 • Ungdom må gis den kunnskapen som er nødvendig for å bli sett og hørt.
- 244 • Alle kommuner må ha et ungdomsråd med reell makt og innflytelse.
- 245 • Kommunestyrene og fylkestingene må ha gode rutiner slik at ungdomsrådene blir
246 inkludert i politiske prosesser før man gjør avsluttende vedtak, og særlig i utforming
247 og gjennomføring av rusforebyggende arbeid.
- 248 • Rammevilkårene og tilskuddsordninger for frivillige ungdomsorganisasjoner må bli
249 bedre både nasjonalt og lokalt.
- 250 • Kommuner må tilby egnede lokaler til aktivitet i frivillige organisasjoner.
- 251 • Ungdom må gis kunnskap om hvordan de kan søke penger og gjennomføre egne
252 arrangementer, med oppfølging tilpasset deres kompetansenivå.
- 253 • De kompliserte søknads- og rapporteringskravene for frivillige
254 ungdomsorganisasjoner må forenkles.

255

256 3.2. Ungdomsrettigheter

257

258 Ungdom er en ressurs for samfunnet og Juvente mener derfor at ungdom skal ha
259 reell påvirkningskraft og mulighet for deltakelse i lokaldemokratiet. Stemmerett for
260 16-årige er en mulighet til å inkludere ungdommer tidligere i politikken, og la deres
261 stemme bli hørt i saker som omhandler og påvirker ungdom. Skolen er en viktig
262 arena for utvikling og debatt rundt politiske tematikker. Derfor mener Juvente at
263 alle ungdommer skal få den kunnskapen som kreves for å kunne ta egne
264 informerte valg, både i sitt eget liv og i politiske sammenhenger.

265

266 Juvente ønsker å skape miljøer der alle føler seg trygge, og hvor behovet for
267 rusmidler ikke er til stede. For at dette skal være mulig, må det eksistere slike
268 tilbud for alle. Juvente mener at alle barn og unge har rett til en god ungdomstid,
269 med lett-tilgjengelige fritidsaktiviteter. Juvente ønsker et mangfoldig fritidstilbud

270 for ungdom, og en økt andel lavterskeltilbud.

271

272 Juvente mener at:

273

- 274 • Skolen skal gi ungdom den kunnskapen som kreves for å kunne ta selvstendige og
- 275 informerte valg i politiske sammenhenger.
- 276 • Stemmerettsalderen må senkes til 16 år ved alle valg.
- 277 • Alle ungdomsarrangementer og ungdomsorganisasjoner skal være rusfrie.
- 278 • Kommuner ikke skal nedprioritere ungdomsklubber og andre fritidsarenaer på grunn
- 279 av nedskjæring i økonomien.
- 280 • Fritidsarenaer som lokale ungdomsklubber bør styrkes og prioriteres.

281

282 3.3. Inkludering og likestilling

283

284 Samfunnet vi lever i blir stadig mer flerkulturelt og mangfoldig. Juvente mener at identitet
285 ikke skal være et hinder for menneskers frihet. Tvert imot må ulikheter respekteres og
286 verdsettes. Vi krever derfor like rettigheter for alle, uavhengig av nasjonalitet, hudfarge,
287 livssyn, seksuell legning, funksjonsnivå, kjønn eller andre ulikheter. For at alle skal få et best
288 mulig liv, er det nødvendig at vi alle er åpne og villige til å tilpasse oss andres behov.

289

290 Juvente mener at:

291

- 292 • Alle grupper i samfunnet skal kunne delta i fritidstilbud og organisasjoner på lik linje.
- 293 • Alle former for rasisme og diskriminering må bekjempes.
- 294 • Arbeidet mot alle former for mobbing må styrkes.
- 295 • Funksjonsnivå ikke skal være et hinder for deltakelse i samfunnet.
- 296 • Det må oppfordres til flere initiativer for tilbud og hjelp til minoriteter og grupper
- 297 med mennesker som har mindre muligheter enn andre.

298

299

300 4.0. Fred og utvikling

301

302 Juvente mener at fattigdom og urettferdighet skaper grobunn for krig og konflikter. Fred er
303 ikke bare fravær av krig, men bygger på en prosess av samarbeid mellom stater og folk. Dette
304 samarbeidet må være basert på ønsket om å skape en rettferdig og bærekraftig verden hvor
305 alle er sikret menneskerettigheter og et verdig liv. Ressurser og bistand må gå til basisbehov
306 som sikrer økt livskvalitet, heller enn våpen- eller alkohol-industrien.

307

308 4.1. Bistand og utvikling

309

310 Mennesker i store deler av verden lider under vanskelige forhold som følge av blant annet
311 manglende infrastruktur, ressursmangel, krig og fattigdom. Juvente mener at de rike landene
312 i verden har plikt til å hjelpe, og å utjevne globale forskjeller, sørge for utvikling og redusere
313 fattigdom. 14 av de 17 bærekraftsmålene satt av FN blir påvirket av alkohol og det er derfor
314 viktig å se sammenhengen mellom rusmidler og bærekraftig utvikling. Rusmidler bidrar til
315 økte økonomiske, sosiale og helsemessige problemer i fattige land. Alkohol er i mange land

316 en av de vanligste årsakene til dårlig helse og tidlig død, og har ført til økt smitte av HIV/AIDS.
317 Å redusere rusbruken vil dermed bidra til økt velferd, trygghet og rettferdighet.

318

319 Juvente mener at:

320

- 321 • Det må rettes mer oppmerksomhet mot alkohol som et utviklingshinder og på de
322 uetiske sidene av alkoholindustrien.
- 323 • Bærekraft skal være førsteprioritert i arbeid for utvikling i andre land.
- 324 • Oljefondet må trekke sine investeringer knyttet til produksjon og salg av alle former
325 for rusmidler.
- 326 • Rusmidler som hinder for utvikling må vies større oppmerksomhet i bistandsarbeid.
- 327 • Det må innføres et internasjonalt forbud mot reklame for alkohol.
- 328 • Det må innføres et internasjonalt forbud mot reklame for narkotiske stoffer.
- 329 • Minst én prosent av Norges brutto nasjonalinntekt (BNP) skal gå til utviklingsbistand.
- 330 • Det internasjonale samfunnet må samles om å håndtere utfordringer rundt
331 klimaendringer.
- 332 • Barn i alle land skal ha muligheten til en meningsfylt og verdig barndom uten å måtte
333 utføre barnearbeid eller forsørgelse av familien.
- 334 • Norges helsebistand må ikke kuttes, selv i kriser som påvirker norsk økonomi.